

*BIRKELUNDENS POLITIK TIL
FOREBYGGELSE OG TIDLIG
OPSPORING AF OVERGREB MOD
BØRN.*

INDLEDNING:

Flere børn end antaget udsættes for vold og seksuelle overgreb, hvilket har store konsekvenser for barnets fremtidige udviklingsbetingelser, trivsel og livsduelighed. Overgreb har påvirkninger for barnet og det er vilkår der varer resten af livet og som kan gøre det vanskeligt, at tage en uddannelse, passe et arbejde og selv skabe et godt grundlag for et sundt og trygt familieliv.

Birkelunden har derfor udarbejdet en lokal forebyggelsespolitik med hjælp fra SISU, hvor formålet med politikken dels skal fungerer som en guide som skal bevidstgøre medarbejdernes viden om vold og overgreb, samt give medarbejderne trygheden og forudsigelighed i deres daglige praksis til tidlig opsporing og forebyggelse.

Endvidere er formålet med politikken er, at vi igennem et kontinuerligt fokus, forholder os det den tidlige opsporing med et ønske om aftabuering af vold og seksuelle overgreb ved, at afstemme og drøfte normer, omgangsformer og adfærd.

VÆRDIER & BARNESYN:

De grundlæggende opgaver i Birkelunden er udførelsen af et dagligt pædagogisk arbejde, som lever op til de målsætninger der er vedtaget i Slagelse Kommune, på området samt kommunens værdier som er: MODIG – KOMPETENT – TYDELIG & MED GLÆDE

I Birkelunden arbejder vi ud fra: "Det vi har og tager med os, giver læring igennem hele livet" Men de bærende grundprincipper ligger i vores værdigrundlag, som beror på:

De 3 T'er

(Tryghed, Troværdighed, Trivsel)

- At vi er åbne og imødekommende ved at udvise respekt, omsorg, nærvær, humor og glæde overfor børn, forældre og kollegaer.
- At vi løbende arbejder med den gode trivsel og øger vores faglige bevidsthed.

Rummelighed

- Vi udviser respekt og anerkendelse af hinandens forskellighed, ved at rumme forskelligheden og give plads til individet

Kommunikation og samarbejde

- At vi tør være tydelige, undrende og stille spørgsmål til hinanden, blandt andet igennem faglig sparring.

Livslæring og faglighed

- Vi skal være åbne for ny læring, men der skal også være mulighed for læring og mulighed for ny viden.
- At vi bruger hinandens kompetencer.

Birkelundens overordnede mål er at barnet møder tryghed, omsorg og nærvær og altid med udgangspunkt i det enkelte barn og dets kompetencer.

Derfor er det vores mål at tilrettelægge en pædagogisk dagligdag, hvor læring sker gennem spontane oplevelser, udfordringer i leg såvel som i mere planlagte sammenhænge, hvor der skabes rum for fordybelse, fornyelse og erfaring.

FORMÅL:

Med denne politik vil vi sikre Birkelundens børn mod overgreb, samt tydeliggør hvordan vi som fagprofessionelle arbejder med tidlig opsporing og overgreb. Vores arbejde bunder i den tætte daglige kontakt til børnene samt et tæt forældresamarbejde, som herved giver os grundlag for, at vurderer barnets trivsel.

Vores forebyggende arbejde tager udgangspunkt i vores pædagogiske praksis og værdier og vi arbejder ud fra SISU's fire hjørnestein:

- **"VIDEN**, hvor vi har en grundlæggende viden om de mulige tegn og reaktioner og altid med børneperspektivet med sigte"
- **"ÅBENHED**, som er væsentlig i forhold til, at tage afsæt i, at vold og overgreb kan være en blandt mulige forklaringer når man skal vurderer et barns mistrivsel"
- **"DIALOG**, er vigtig i forhold til den betydning, at indgå i en professionel dialog sammen med kollegaer"
- **"HANDLING** skal vi kende i forhold til, hvilke muligheder for og pligten til, at iværksætte de rette handlinger, når der er mistanke om overgreb"

Børn har ifølge FN's børnekonvention (artikel 19) ret til beskyttelse mod mishandling: "Staten skal beskytte barnet mod alle former for mishandling begået af forældre eller andre. Staten skal hjælpe barnet, når det har været udsat for mishandling". Konventionen har nogle ret tydelige markører i forhold til, at alle børn har ret til en sund og naturlig seksualitet. Hvilket vil sige: "Aldersvarende optagethed af seksualitet, aldersvarende seksuelt prægede lege med jævnaldrende børn, som er præget af ligeværdighed, jævnbyrdighed, gensidighed og nysgerrighed."

DEFINITION AF SEKSUALITET, SEKSUELLE OVERGREB OG VOLD.

SEKSUALITET er en integreret del af ethvert menneskes personlighed. Den er et basalt behov, og et aspekt af det være menneske, som ikke kan adskilles fra andre aspekter i livet.

Seksualitet er ikke synonymt med samleje. Det handler ikke om, hvorvidt vi har orgasme eller ej, og endelig er det ikke summen af vores erotiske liv. Dette kan være en del af vores seksualitet, men behøver ikke, at være det. Seksualitet er så meget mere. Det er hvad der driver os til, at søge kærlighed, varme, og intimitet. Den bliver udtrykt i den måde, vi føler, bevæger os på, rører ved og bliver rørt ved. Det er ligeså meget dette, at være sensuel. Seksualitet har indflydelse på vore tanker, følelser, handlinger og samhandlinger og derved på vore mentale og fysiske menneskeret, så må også seksuel helse være en balsal menneskeret.

SEKSUELLE OVERGREB

- Den voksne udnytter barnets tillid
- Det seksuelle overgreb krænker barnets integritet
- Det er en handling som barnet ikke kan forstå eller misforstår, og som barnet ikke er modent til, at give samtykke til
- Det seksuelle overgreb er et udtryk for den voksnes behov og på den voksnes betingelser, eller et udtryk for børn og unge der udsætter andre børn og unge for grænseoverskridende adfærd
- Det er en handling, som overskrider samfundets lovgivning og den almindelige moral (SISO, inspireret af Kempe, 1978)

VOLD er en handling eller en trussel, der uanset formål kan krænke en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen – uanset om personen er et barn eller voksen.

Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan både være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt.

Uanset typen af vold, der begås mod et barn, så er der tale om, at barnet udsættes for en adfærd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet.

Enhver form for vold bringer barnets udvikling og sundhed i fare.

(SOCIALSTYRELSEN.DK)

FOREBYGGELSE I PRAKSIS

Vi forpligter os til, at være opdateret i forhold til en sund og god udvikling hos alle børn, blandt andet gennem uddannelse og ny viden på området. Vi arbejder ud fra Slagelse Kommunes politik, definition af overgreb samt procedure ved overgreb.

Vi vil forebygge ved, at udvikle barnets evner til, at indgå i relationer på egne præmisser, at lære egne grænser, at kende og kunne sige til og fra. Vi arbejder målrettet og på forskellige niveauer med materialet "Fri for mobberi" i vores hverdag – lige fra vuggestue til vores førskole børn, hvor medarbejderne er uddannet i brug af materialet.

Vi taler med børnene om, at være en god og en dårlig kammerat og igennem vores samlinger øver vi, at være gode kammerater, at vente på tur, konfliktløse og sociale spilleregler.

Vi taler med børnene om hemmeligheder, altså hvilke hemmeligheder er gode og hvilke hemmeligheder er dårlige. De dårlige gør, at man ikke har det så godt inde og dem skal man tale med en voksen om.

En af vores grundpiller i dette arbejde er også, at arbejde med "Den sproglige gode tone" i samværet med andre. Og heri ligger også en bevidst professionel opmærksomhed i vores hverdag, hvordan vi benævner kroppens dele. Vi benævner det med det med arme, ben, numse, bryster og tisse-mænd og koner og så videre. Hvis et barn siger "Jeg elsker dig", så siger vi "Jeg synes også du er sød og dejlig". Vi vil meget gerne give børnene et kram, men vi kysser ikke!

Vi betragter nøgenhed som en naturlighed, men for, at beskytte børnene har de badebukser eller ble på ved badning i badebassin.

Hvis vi oplever børn som masturberer betragter vi det som et udtryk for sanselighed. Når vi oplever et barn i børnehavealderen er vi tydelige ved, at sætte ord på, at det er i orden, men, at det passende lige nu eller henviser til et andet sted.

Guide til personalet "hvis mistanken opstår"

Personalet har som offentlige medarbejdere skærpet underretningspligt og det betyder, at vi skal indberette hvis vi oplever eller blot har mistanke om, at børn i vores varetægt overgribes seksuelt eller voldeligt. Vi har pligt til, at handle på bekymring.

Vi arbejder efter denne guide:

- Bekymring (diffus oplevelse af, at noget er galt)
 - Få af eller bekræftet en bekymring
 - Systematiske observationer af barnet i forskellige kontekster
 - Faglig sparring hos virksomhedsleder, kollegaer eller tværfagligt samarbejde

- Mistanke (mere konkret for eksempel signaler eller indirekte udsagn)
 - Handle på mistanke
 - Gå til virksomhedsleder
 - Faglig sparring hos virksomhedsleder, socialforvaltning
 - Underretning
 - Vurder barnets sikkerhed

- Konkret viden (barnets udsagn, vidner eller krænkers tilståelse)
 - Underretning
 - Vurder barnets sikkerhed
 - Koordinering

Vi følger Slagelse Kommunes procedure for, hvordan man handler ift. overgreb.

I vores arbejde med tidlig opsporing tager vi udgangspunkt i disse skemaer, der beskriver den atypiske adfærd, man vil observere i forbindelse med vold og seksuelle krænkelser.

TEGN OG REAKTIONER PÅ VOLD (SOCIALSTYRELSEN)		
Fysiske tegn	Psykiske tegn	Adfærdsmæssige tegn
Mærker efter slag	Tristhed	Udad reagerende, aggressiv adfærd
Brandmærker	Indadvendthed	Indad reagerende, trækker sig fra sociale relationer
Mærker efter kvælningsforsøg	Isolation	Påklædning – skjuler blå mærker
Knoglebrud	Utryk tilknytning	Overtilpassethed
Shaken baby symptom	Mistillid til voksne	"Små voksne"
Hyppe skadestue besøg	Dissociation	Koncentrationsvanskeligheder

Psykosomatiske klager Søvnvanskeligheder Tidligere pubertet Overreaktion på pludselige bevægelser og lyde	Lav selvfølelse Hjælpeløshed, magtløshed Depression Angst Svært ved, at løsrive sig fra forældre/løsrive sig for hurtigt	Indlæringsvanskeligheder Tab af kompetencer Hyperaktivitet, hyper sensitivitet Selvdestruktiv adfærd Selvskadende adfærd Adfærdsændringer
--	--	--

TEGN OG REAKTIONER PÅ SEKSUELLE OVERGREB (SOCIALSTYRELSEN)

Fysiske tegn	Psykiske tegn	Adfærdsmæssige tegn
Rødme ved kønsdele	Tristhed	Seksualiseret adfærd
Kløe ved kønsdele	Indadvendthed	Udad reagerende, aggressiv adfærd
Rifter ved kønsdele	Isolation	Indad reagerende, trækker sig fra sociale relationer
Sår i eller omkring munden	Utryk tilknytning	Påklædning – skjuler krop
Underlivslidelser	Mistillid til voksne	Hyppig vask
Psykosomatiske klager	Dissociation	Overtilpassethed
Søvnvanskeligheder	Lav selvfølelse	"Små voksne"
Tidligere pubertet	Hjælpeløshed	Koncentrationsvanskeligheder
	Magtesløshed	Indlæringsvanskeligheder
	Depression	Tab af kompetencer
	Angst	Hyperaktivitet
	Svært ved, at løsrive sig fra forældre/løsrive sig for hurtigt	Hyper sensitivitet
		Selvdestruktiv adfærd
		Selvskadende adfærd
		Adfærdsændringer

OVERGREB MOD BØRN – HVAD GØR MAN?

Når kommuner anmelder sager om overgreb mod børn, gør de i de fleste tilfælde på baggrund af kontakt fra for eksempel en dagpleje, vuggestue, børnehave, skole eller familiepleje.

Anmeldelsen kan for eksempel ske, fordi et barn betror sig til en voksen, som barnet er tryk ved. Det kan blot være en bemærkning eller en enkelt sætning, der gør, at man bliver urolig på barnets vegne og hvad gør man så ved den bekymring? Som fagperson er det let, at blive usikker i sådan en situation. Hvad må man og hvad må man ikke? Må man tale videre med barnet om det det fortalte? Skal man melde til politiet med det samme? Og slet ikke tale mere med barnet?

En vejledning fra Sydsjællands og Lollands Falsters politi siger følgende:

Det man gerne må

Hvis barnet fortæller, at "fars kæreste eller mors kæreste, Onkel Peter eller andre, har rørt ved barnets tissemand", er det nødvendigt og tilladt, at stille barnet opklarende spørgsmål.

Det kan hjælpe med, at afklare, om berøringen er sket på en uskyldig måde, det kan for eksempel være i en badesituation, ved toilet besøg eller lignende, eller om der er grund til, at tro barnet eventuelt har været udsat for et seksuelt overgreb.

Man kan stille åbne spørgsmål med hv ord:

Hvornår gør han/hun det? Hvorfor? Hvor? Hvad siger du, når det sker? Hvad siger mor/far?

Bekræfter samtalen bekymringen, runder man af med, at fortælle barnet, at man har hørt og forstået, hvad det siger. Sig også, at det er nødvendigt, at sige det videre til andre, så man kan hjælpe med, at undgå, at det sker igen.

Det man ikke må

Man må ikke foretage en afhøring af barnet. Selv om det er gjort i den bedste mening, kan sådan en afhøring ikke bruges som bevis. Der er særlige regler for, hvordan en videoafhøring skal foregå, ligesom afhøringen kun må foretages af særligt uddannet politipersonale.

Forældre må ikke kontaktes og den udarbejdede procedure for overgreb, følges i henhold til Slagelse Kommune.

STRATEGI OG IMPLEMENTERING OG OPFØLGNING

Politikken vil blive gennemgået på personalemødet hvert år i juni måned og foretage eventuelle justeringer.

Nye medarbejdere vil få udleveret og skal sættes ind i politikken ved start i Birkelunden.

Vi er tilmeldt videns portalen for Socialstyrelsen, således vi hele tiden er ajour og opdateret med ny viden.

HENVISNING TIL RELEVANTE LINKS OG LITTERATUR

<http://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/viso>

<http://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/viden-om-metoder-tema-om-overgreb>

<http://socialstyrelsen.dk/temaer/seksuelle-overgeb>

<http://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/voldelige-overgeb>

<http://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/materialer-og-redskaber>

Stevnshøj, Anna Louise & Mimi Strange, 2016, 1. udgave, Børn og Seksualitet, Hans Reitzels Forlag

